

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

SPRS
STRATEGIJA PROSTORSKEGA
RAZVOJA SLOVENIJE

POROČILO

**s posveta ob prenovi Strategije prostorskega razvoja Slovenije
z dne 13. decembra 2016
v Kongresnem centru Brdo pri Kranju**

**Poglobljena tematska obravnava izbranih tem v sklopu prenove
Strategije prostorskega razvoja Slovenije – SPRS**

Ljubljana, januar 2017

KAZALO

1	Uvod	2
2	Podrobnejše poročilo posveta	3
2.1	Udeleženci delavnic	3
2.2	Potek posveta	3
2.3	Dopoldanski del posveta: uvodne predstavitve in delo po omizjih - obravnava ključnih prostorskih usmeritev in ukrepov za doseganje ciljev SPRS na šestih specifičnih območjih	4
2.3.1	Uvod	4
2.3.2	Potek in rezultati dela po omizjih ter povzetek plenarnega dela	6
2.3.3	Urbana območja	7
2.3.4	Suburbanizirano podeželje	8
2.3.5	Suburbanizirana obmejna območja	10
2.3.6	Nižja obmejna podeželska območja	12
2.3.7	Gorska obmejna območja	13
2.3.8	Gorska območja v notranjosti	15
2.4	Ključni poudarki razprave dopoldanskega dela posveta	16
2.4.1	Ključni poudarki glede obravnavanih ciljev SPRS 2050	17
2.5	Popoldanski del: uvodne predstavitve in delo po omizjih	18
2.5.1	Uvod	18
2.5.2	Potek in rezultati dela po omizjih ter povzetek plenarnega dela	19
2.5.3	Funkcionalna urbana območja	19
2.5.4	Zelena infrastruktura	20
2.6	Ključni poudarki razprave popoldanskega dela posveta	23
3	Zaključki posveta	25
	PRILOGE	26

---

1 Uvod

Ministrstvo za okolje in prostor je 13. decembra 2016 v Kongresnem centru Brdo v Predosljah pri Kranju organiziralo celodnevni posvet namenjen poglobljeni tematski obravnavi izbranih tem v sklopu prenove Strategije prostorskega razvoja Slovenije (SPRS). Posvet je potekal v obliki celodnevne delavnice, na kateri je sodelovalo 75 udeležencev. Vsebinsko se je navezoval na rezultate predhodnih treh javnih posvetovanj o prenovi SPRS¹ in vsebinskega prispevka tematskih fokusnih skupin. Udeleženci delavnic so pri obravnavi posameznih tem izhajali zlasti iz osnutka strateških ciljev prostorskega razvoja², ki so bili rezultat tretjega javnega posvetovanja in predlogov štirih tematskih fokusnih skupin.

Tematske fokusne skupine so bile vzpostavljene z namenom poglobljene obravnave posameznih tematik prostorskega razvoja, ki so se skozi posvetovalni in vključujoči proces prenove SPRS pokazala kot ključna. To so: funkcionalna urbana območja, gorska in obmejna območja, podeželje in zelena infrastruktura ter prostorske možnosti za nizkoogljično družbo.

Za vsako tematiko so bile predhodno pripravljene strokovne podlage in nato je bil v oktobru in novembru 2016 izveden prvi krog delavnic za vsako od štirih tematskih fokusnih področij. Na delavnicah so sodelovali deležniki s področij javnih politik, regionalnega in lokalnega razvoja, gospodarstva, interesnih in nevladnih organizacij ter izobraževalnih organizacij.

Namen prvega kroga obravnav posameznih tematik je bil izpostaviti in prepoznati posebne značilnosti prostora oz. prostorske vidike ter ugotoviti, ali bi bili za izvajanje vizije in ciljev prostorskega razvoja na teh območjih potrebni prilagojeni ukrepi. Rezultati dela fokusnih skupin so pomembna podlaga za oblikovanje novih usmeritev in ukrepov v okviru nove SPRS³.

Po prvem krogu so bila identificirana t.i. stična območja in teme za obravnavo na skupnem dogodku, 13. decembra 2016, in sicer urbana središča, suburbanizirano podeželje, suburbanizirana obmejna območja, nižja obmejna območja, gorska obmejna območja in gorska območja v notranjosti.

O dogodku je bil pripravljen kratek povzetek ter pričujoče daljše podrobnejše poročilo, ki povzema predloge posameznih omizij po posameznih temah ter zaključke. Prepisi predlogov posameznih omizij so v prilogi. Poročilo je osnova za pripravo končnih poročil po posameznih fokusnih temah, ki bodo vključevale tudi usmeritve za SPRS.

---

¹ Več na:

http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_razvoj_na_nacionalni_ravni/prenova_strategije_prostorskega_razvoja_slovenije/

² Osnetek ciljev SPRS 2050 je dostopen na povezavi:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/prostorski_razvoj/3posvetovanje_porocilo.pdf

³ Gradiva in poročilo s prvega kroga delavnic so dostopna na povezavi

http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_razvoj_na_nacionalni_ravni/prenova_strategije_prostorskega_razvoja_slovenije/poglobljena_tematska_obravnava_kljucnih_tem_sprs_v_fokusnih_skupinah/

2 Podrobnejše poročilo posveta

Poročilo podaja potek podrobnejše obravnave o možnostih za doseganje prostorskih ciljev na območjih s specifičnimi značilnostmi v Sloveniji ter predlogih potrebnih prilagoditev ukrepov prostorske in drugih javnih politik; nadalje povzema razpravo o elementih in možni vlogi funkcionalnih urbanih območij in zelene infrastrukture na različnih ravneh prostorskega razvoja. Poročilo je namenjeno seznanitvi deležnikov in zainteresirane javnosti o rezultatih celodnevne delavnice v sklopu prenove Strategije prostorskega razvoja Slovenije, služilo pa bo tudi pripravi končnega poročila po tematskih področjih in usmeritvah za pripravo SPRS.

Poročilo s posveta ima dva dela: v prvem delu je podrobnejše poročilo o poteku posveta in zaključkih razprav po posameznih omizjih, v drugem delu poročila so priloge, ki obsegajo program posveta, vse predstavitve in prepis izpolnjenih preglednic po posameznih omizjih z delavniškega dela posveta.

2.1 Udeleženci delavnic

Delavnic se je udeležilo 75 predstavnikov različnih resorjev (23), gospodarstva (2), regionalnega (7) in lokalnega (7 občin, od tega 6 mestnih) razvoja, interesnih združenj (1), nevladnih organizacij (2), javnih zavodov s področja zavarovanih območij (2), stroke (8), izvajalcev strateškega vrednotenja SPRS 2050 (3) in strateške presoje vplivov na okolje SPRS 2050 (2) ter strokovne službe pripravljavca SPRS in izvajalcev zunanje podpore (15).

2.2 Potek posveta

Dogodek je vodila Milena Škrl Marega, ki je uvodoma predstavila njegov namen, dajala besedo posameznim referentom, usmerjala potek delavnic dopoldanskega in popoldanskega dela ter poročanje.

V dopoldanskem delu so potekale tri uvodne predstavitve (o procesu prenove SPRS, o predhodno izvedenih delovnih poglobljenih obravnavah izbranih tem SPRS ter o vlogi funkcionalnih območij v prostorskem razvoju). Delo se je nadaljevalo v 10 skupinah, v katerih so udeleženci obravnavali ključne prostorske usmeritve in ukrepe za doseganje ciljev SPRS 2050 po 6 območjih s specifičnimi značilnostmi. Razprava je potekala vodeno po vnaprej oblikovanih vprašanjih. Predloge je moderator posameznega omizja predstavil na plenarnem delu ob zaključku dopoldanskega dela.

V popoldanskem delu posveta sta bili uvodoma, z iztočnicami za obravnavo v omizjih, predstavljeni dve vsebini – funkcionalna urbana območja in zelena infrastruktura. Delavnice so potekale v 7 omizjih, in sicer o vlogi funkcionalnih urbanih območij na mednarodni, nacionalni in regionalni ravni ter o elementih in funkcijah zelene infrastrukture na nacionalni, regionalni in lokalni/mestni ravni. Ugotovitve so bile predstavljene plenarno.

Ugotovitve ter predlogi dopoldanskega in popoldanskega dela so bile povzete v zaključnem delu posveta, podana je bila informacija o tem, kdaj bo na voljo poročilo, da bo mogoče posredovati dodatne predloge ter da bodo rezultati prispevali k oblikovanju usmeritev za osnutek SPRS 2050.

2.3 Dopoldanski del posveta: uvodne predstavitve in delo po omizjih - obravnava ključnih prostorskih usmeritev in ukrepov za doseganje ciljev SPRS na šestih specifičnih območjih

2.3.1 Uvod

V uvodnem delu je Barbara Radovan, generalna direktorica Direktorata za prostor, graditev in stanovanja Ministrstva za okolje in prostor poudarila, da ukrepi politik, z izjemo regionalne in prostorske politike, premalo prepoznavajo specifične potrebe območij, primanjkuje pa jim tudi povezanosti z drugimi politikami. Značilnosti območij, ki izhajajo iz naravnih značilnosti in lege v veliki meri oblikujejo njihove razvojne priložnosti. V resornih politikah so te značilnosti najpogosteje prepoznane kot razvojne ovire, premalo pa kot prostorski potenciali. Zaradi tega smo se v okviru prenove SPRS posvetili vprašanju, ali specifična območja za uresničevanje prostorskih ciljev potrebujejo specifične ukrepe. To je tudi osrednje vprašanje za omizja v dopoldanskem delu delavnice. Sodelovanje deležnikov iz različnih deležniških skupin na tej delavnici in v okviru prenove strategije je priložnost za krepitev medsebojnega razumevanja in zaupanja, ki je nujno potrebno za usklajeno, povezano, premišljeno in odgovorno delovanje za dobrobit prebivalstva Slovenije. To naj bi okrepili tudi s pomočjo prenovljene prostorske in gradbene zakonodaje, kjer je pozornost namenjena integralnemu prostorskemu pristopu in ukrepom za izvajanje prostorske politike na različnih ravneh, kar naj bi okrepilo možnosti za doseganje pozitivnih učinkov v prostoru.

Vodja sektorja za nacionalni prostorski razvoj Lenča Humerca Šolar je osvetlila delo po tretjem javnem posvetovanju o SPRS - vzpostavljene so bile 4 fokusne tematske skupine in sicer, funkcionalna urbana območja, prostorske možnosti za nizkoogljično družbo, podeželje in zelena infrastruktura ter gorska in obmejna območja. K sodelovanju so bili poleg pripravljavca in zunanjih izvajalcev, povabljeni deležniki iz resorjev, regionalnega razvoja, lokalnih skupnosti in nevladne organizacije. Prvi krog poglobljene tematske obravnave je potekal v oktobru in novembru 2016. Njihov namen je bil prepoznati posebne prostorske vidike različnih območij ter možne prostorske ukrepe kot podlago za oblikovanje usmeritev za osnutek strategije. Na podlagi teh ugotovitev je bil drugi krog zasnovan kot skupna obravnava šestih območij (urbanih središč, suburbaniziranega podeželja, suburbaniziranih obmejnih območij, nižjih obmejnih območij, gorskih obmejnih območij in gorskih območij v notranjosti) ter dveh horizontalnih vsebin (vloga funkcionalnih urbanih območij kot podpora delovanja policentričnega urbanega sistema Slovenije, elementi in funkcije zelene infrastrukture na različnih ravneh in njihovo povezovanje).

Blanka Bartol je na kratko predstavila dosedanja prenova strategije prostorskega razvoja Slovenije, ki poteka od 2015. Značilno je, da je procesno naravna, kar pomeni, da gradi na vključevanju deležnikov in skupin iz različnih ravni ter doseganju razumevanja o elementih, ki so ključni za prenavo. Tako smo v okviru prvega posvetovanja obravnavali izhodišča za prenavo, stanje prostorskega razvoja, ki ga podrobneje predstavlja Poročilo o prostorskem razvoju, ključne izzive prostorskega razvoja ter načine preusmerjanja neželenih trendov. Na drugem posvetovanju so bile preverjene prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti, na tretjem pa je tekla razprava o viziji prostorskega razvoja Slovenije ter dolgoročnih prostorskih ciljih. Rezultati posameznih delov procesa se vpenjajo v strukturo strategije, ki je zasnovana kot dolgoročni dokument do leta 2050, ki ga bo

spremljal akcijski načrt za krajše, desetletno obdobje. (Način povezovanja delov procesa in strukture dokumenta je bil tudi grafično ponazorjen.) Proces prenove se je nadaljeval s podrobnejšo obravnavo razvojnih izzivov v okviru fokusnih tematskih skupin po različnih vrstah območij. Na podlagi že opravljenih slovenskih in tujih študijah so zunanji izvajalci pripravili izhodiščna gradiva za posamezne skupine o katerih je tekla razprava v okviru prvega kroga delavnic.

Alma Zavodnik Lamovšek je predstavila stanje poselitvene strukture v Sloveniji. Kot enega najboljšežnejših prostorskih procesov je predstavila proces suburbanizacije. V nadaljevanju je bil podrobneje predstavljen način modeliranja funkcionalnih urbanih območij (FUO) ter vloga FUO za podporo razvoju policentričnega omrežja središč. FUO predstavljajo gravitacijska ali vplivna območja središč, ki se modelirajo oz določijo na podlagi dnevnih delovnih migracij. Uporabljena metodologija je povzeta po OECD (ang. Organisation for Economic Co-operation and Development - Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) in Evropski komisiji (EK). FUO so povezana območja urbanega središča in njegovega zaledja, velikost le tega pa je odvisna od obsega dobrin in storitev, ki jih središče zagotavlja prebivalcem bližnjega in daljnega zaledja. Nekatera izmed prepoznanih FUO imajo več središč (večjedrna), kot središča nekaterih FUO se pojavljajo tudi že v veljavni SPRS opredeljena somestja. V prenovljeni SPRS imajo FUO lahko vlogo instrumenta izvajanja urbane politike ter kot analitično orodje za podporo odločanju. Z metodo modeliranja FUO se spremlja razvoj poselitvenega omrežja v državi ter širjenje ali upad vloge nacionalnih in regionalnih središč v tem omrežju.

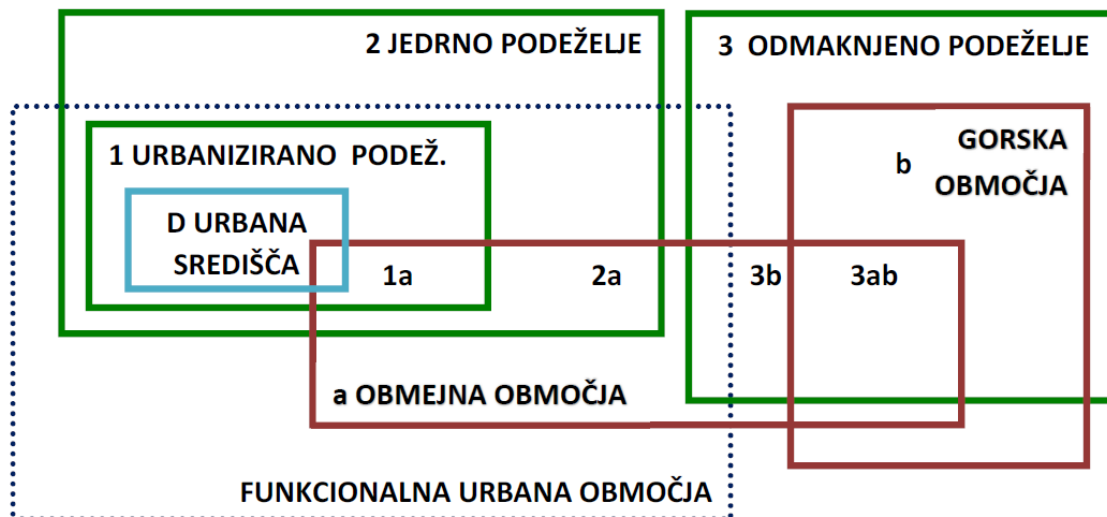
Ines Lupše je predstavila, zakaj in na kakšen način so bila oblikovana stična oziroma specifična območja. Tematske delavnice, ki so bile izvedene v oktobru in novembru 2016, so obravnavale horizontalne in specifične teme, iz katerih so bila potem prepoznana stična območja in vsebine. Fokusna skupina FUO je obravnavala enojedrna, večjedrna in čezmejna FUO. Fokusna skupina podeželje in zelena infrastruktura je obravnavala tri tipe podeželja (urbanizirano, jedrno in odmaknjeno) in dve horizontalni temi (dejavnosti na podeželju in zeleno infrastrukturo). Fokusna skupina gorska in obmejna območja je obravnavala problematiko prostorskega razvoja na štirih tipih gorskih in obmejnih območjih (višja gorska in obmejna območja, nižja obmejna območja, urbana obmejna območja, gorska območja v notranjosti). Fokusna skupina prostorske možnosti za nizkoogljično družbo je obravnavala tri horizontalne teme (učinkovito rabo energije, obnovljive vire energije in zagotavljanje elektroenergetskega in plinovodnega omrežja).

Območja, obravnavana skozi različne vidike prostorskega razvoja se med sabo prekrivajo, zato je bil za drugi krog tematske obravnave, na osnovi skupnih značilnosti posameznih območij oblikovan predlog šestih specifičnih, stičnih območjih:

- urbana središča nacionalnega in regionalnega pomena (oznaka območja v shemi D)
- suburbanizirano podeželje (oznaka območja v shemi 1+2)
- suburbanizirana obmejna območja (oznaka območja v shemi 1a + 2a)
- gorska obmejna območja (oznaka območja v shemi 3ab)
- nižja obmejna podeželska območja (oznaka območja v shemi 3a)
- gorska območja v notranjosti (oznaka območja v shemi 3b)

Različni tipi območij glede na prevladujoče značilnosti območij, ki se prostorsko prekrivajo - sinteza

Legenda: D urbana središča; tipi podeželja: 1 urbanizirano podeželje, 2 jedrno podeželje, 3 odmaknjeno podeželje; gorska in obmejna območja: a obmejna območja, b (višja) gorska območja; funkcionalna urbana območja.

2.3.2 Potek in rezultati dela po omizjih ter povzetek plenarnega dela

Delo je potekalo v 10 omizjih, in sicer sta dve skupini obravnavali urbana središča, tri skupine suburbanizirano podeželje, ena skupina suburbanizirana obmejna območja, dve skupini nižja obmejna podeželska območja in po ena skupina gorska obmejna območja in gorska območja v notranjosti. Namen razprave po skupinah je bil izbor najpomembnejših ciljev SPRS 2050⁴ za posamezno specifično območje ter predlogi prilagojenih ukrepov za uresničevanje prostorskih ciljev za obravnavano območje.

Udeleženci vsakega omizja so v tabeli najprej z nalepkami označili, kateri od specifičnih prostorskih ciljev je za konkretno območje zelo pomemben in kateri je nepomemben. Nato so izbrali vsaj pet ciljev, ki so jih označili kot pomembne, zanje navedli razloge za izbor ter opredelili, s kakšnimi ukrepi bo cilj mogoče uresničiti na obravnavanem območju. V zadnji stolpec pa je omizje navedlo, katere sektorske politike in v kolikšni meri bi bilo treba prilagoditi za učinkovitejše uresničevanje navedenih ukrepov. Rezultati dela so bili plenarno predstavljeni in so povzeti v nadaljevanju, prepis predlogov pa je v preglednicah v prilogi tega poročila.

Pri izbiri specifičnih ciljev so se pokazale razlike v razumevanju tako znotraj skupin kot tudi med omizji, ki so obravnavale istovrstno območje; tako se pojavljajo za isti cilj oznake, da je pomemben in da ni pomemben, a število ni veliko, kaže pa lahko na to, da specifični cilji niso dovolj razumljivi.

⁴ Osnutek ciljev prostorskega razvoja je bil rezultat tretjega javnega posvetovanja v sklopu prenove SPRS.

Posamezna omizja so cilje tudi komentirala in dala predloge za njihovo združevanje in bolj jasno artikulacijo.

2.3.3 Urbana območja

Razprava o relevantnosti/pomembnosti ciljev in ukrepih za doseganje ciljev SPRS 2050 za prvo specifično območje **urbana območja** je potekala za dvema omizjema. Kot **najbolj relevantni** so bili opredeljeni in utemeljeni naslednji **cilji**:

- a) Cilj 1.1 - *ustvarjanje pogojev za optimalno razporejanje in usklajenost dejavnosti in storitev v prostoru in časovno*, ker je razvoj treba vezati na zemljišča, za kar je treba zagotoviti odzivnost lastnikov zemljišč; potreben je nacionalni konsenz glede pomena gospodarskega razvoja in konsenz za usklajeno delovanje med varstvenimi in razvojnimi sektorji; uresničevanje cilja je v tesni povezanosti s ciljem 5.1 – modeli upravljanja.
- b) Cilj 2.1 - *konkurenčnost in primerljivost v ponudbi in storitvah z mesti in izven države*, ker je nujna okrepitev podpore in osredotočenosti razvoja na mesta s krepitvijo vloge urbanih središč.
- c) Cilj 3 – *Kvaliteta življenja v mestih in na podeželju*, predvsem specifični cilji 3.2 – *javni prevoz* (predlaga se vsebinska dopolnitev cilja v cilj trajnostne mobilnosti), 3.3 – *varnost življenja*, 3.4 – *kvalitete okolja*, 3.5 – *bivalni pogoji in stanovanja*.
- d) Vsi specifični cilji strateškega cilja 4 – *zagotavljanje prostorske identitete*, ker podoba prostora in z njo povezana identiteta pomenita gospodarski potencial in za ugodne bivalne razmere, kvaliteto življenja, ustrezen gospodarski razvoj in konkurenčnost mest.
- e) Cilj 5 – specifična cilja 5.1 – *oblike in modeli upravljanja* (upravljanje mest) in 5.3 – *pravočasno odzivanje, ukrepanje*.

Obe omizji sta opozorili na: podvajanje ciljev 2.4 in 3.5; povezanost cilja 2.4 s cilji 3.2 in 3.3 (skupina B); podobnost ciljev 3.4 in 3.5, pri čemer prvi naslavlja naravno okolje, drugi pa bivalno okolje, ki je del naravnega okolja (skupina B); povezanost ciljev 4.1 in 4.3 (skupina A) ter ciljev 4.2 in 4.3 (skupina B); cilj 5.3 se odraža tudi skozi cilje 3.5 in 3.3 (skupina B).

Predlagani **ukrepi** (v oklepaju) za doseganje izbranih ciljev za **urbana območja** posegajo na področje:

- prostorske politike (okrepitev vloge prostorskega načrtovanja, regionalno prostorsko planiranje, upravljanje z degradiranimi območji, ukrepi zemljiške politike);
- lokalne samouprave (vzpostavitev regij, preoblikovanje vloge in pristojnosti mestnih občin, podpora združevanju občin, zmanjševanje števila občin, upravljanje mest);
- finančne politike (davek na nepremičnine, podpora ukrepom trajnostne mobilnosti, sredstva za prenovo stavb);
- prometne politike (zelena mestna logistika, parkirna politika mest, ukrepi povečanja JPP);
- energetske politike (vezano na uvedbo elektromobilnosti, polnilnih postaj in zmogljivega elektro omrežja);
- šolstva (izobraževanje, ozaveščanje o pomenu prostora, arhitekture, kulturne krajine);
- arhitekturne politike.

Predlaga se uvedbo **urbane politike** in **ukrep upravljanja mest**.

Pomemben ukrep je **medsektorsko sodelovanje**, predvsem **povezovanje splošne razvojne politike z regionalno in gospodarsko politiko** ter določitev **hierarhije vseh strateških sektorskih dokumentov in njihova uskladitev**. Naveden je primer medsektorskega sodelovanja za doseganje cilja 3.2 – trajnostna mobilnost (zdravje, promet, prostor, gospodarstvo, informiranje, socialna vključenost).

2.3.4 Suburbanizirano podeželje

Razprava o relevantnosti / pomembnosti ciljev SPRS 2050 in ukrepih za doseganje ciljev SPRS 2050 za drugo specifično območje **suburbanizirano podeželje** je bila obravnavana za tremi omizji. Kot najbolj relevantne cilje in ukrepe za prostorski razvoj tega območja so omizja opredelila:

- a) Cilj 1 – *racionalen in učinkovit prostorski razvoj*, z obema specifičnima ciljema 1.1 - *ustvarjanje pogojev za optimalno razporejanje in usklajevanje dejavnosti v prostoru in časovno* in 1.2 – *racionalna in inovativna raba virov*, ker optimalna raba prostora omogoča optimizacijo storitev, mobilnosti, dostopnosti, virov in kakovost prostora; pomembno je preprečiti neskladja med funkcijami prostora, preprečiti stihijski razvoj, neracionalno rabo prostora ter vzpostaviti predvidljivost sistema prostorskega planiranja; zavedati se je treba omejenosti virov (prostorski, finančni) ter dati večji poudarek na ozaveščanje in usmerjanje zahtev po prostoru.
- b) Večino specifičnih ciljev pod 3 – *kvaliteta življenja v mestih in na podeželju*, in sicer: 3.2 – *javni prevoz*, ker predstavlja temelj za policentrični urbani sistem, ker se z boljšo kvaliteto JPP potreba po novogradnjah prometne infrastrukture zmanjša; 3.4 – *kvaliteta okolja*, ker je le-ta nujna za zagotavljanje zdravja, ohranjanja kvalitete okolja in konkurenčne prednosti na suburbaniziranem območju; 3.5 – *bivalni pogoji in stanovanja*, ker predstavljajo osnovne življenjske pogoje in so temelj gospodarskega razvoja ter hkrati območje mnogoterih interesov, konfliktov funkcij ter idealiziranih predstav o prijetnem bivalnem okolju.
- c) Specifična cilja 4.1 - *ohranjanje prepoznavnih naravnih in kulturnih sestavin prostora* in 4.3 – *skrb za ustvarjanje prostorskega reda, ohranjanje dediščine prostora in harmonične podobe krajine*, ker so to elementi, ki dajejo občutek reda v prostoru in so pomembni za privlačnost prostora in kvaliteto življenja.
- d) Specifični cilj 5.1 – *oblike (modeli) upravljanja* v okviru strateškega cilja 5 – *prožnost / odpornost in prilagodljivost na spremenjene razmere*, ker sedaj upravljanje ni sinhronizirano; prostor upravlja več institucij, ki med sabo niso usklajene, na višjem nivoju ni odločitev, ki bi lajšale upravljanje na nižjih nivojih;, kaže se tudi manko regionalnega nivoja.

Cilj 2 in specifični cilji pod 2 – *večja konkurenčnost slovenskih mest* - niso zelo relevantni za suburbanizirano podeželje.

Omizje skupine A je opozorilo: pri cilju 1.2 treba pojasniti, kaj pomeni inovativna raba prostora (je to večnamenska raba, napredna raba?); cilja 3.1 in 3.2 se prekrivata/podvajata; cilj 3.2 treba pomensko vključiti »dostopnost« v smislu dostopnosti do javnega prometa; razmisliti o združevanju ciljev 3.4 in 3.5 oziroma o razdruževanju vsebin v cilju 3.5, saj sta si po vsebini podobna.

Predlagani **ukrepi** (v oklepaju) za doseganje pomembnejših ciljev za **suburbanizirano podeželje** posegajo na področje:

- prostorske politike (ZUREP2; vzpostaviti regionalno planiranje – dvig prostorskega načrtovanja na regionalno raven z uvedbo regionalnega prostorskega plana, krepitev obstoječih funkcij prostora; zemljiška politika/gospodarjenje z zemljišči, tudi na pozidanih zemljiščih, preveritev stavbnih zemljišč v planih (z vidika smotrnosti rabe prostora, možnosti komunalnega opremljanja zemljišč), zagotovitev ustrezne komunalne opremljenosti; področje prostorskega načrtovanja: vzpostavljane večnamenske rabe, določitev maksimalnih površin stanovanjskih in drugih gradbenih parcel, določitev minimalnih faktorjev zazidanosti, uvedba načela možnih širitev (v %), zahteva po dobri utemeljenosti potreb za posege v prostor, vrniti strokovne podlage (npr. odlok o izgledu naselij in krajine); inšpekcije – učinkovitost;
- stanovanjske politike (stanovanjske zadruge);
- politike lokalne samouprave (finančne spodbude za skupne občinske uprave);
- prometne politike (upravljanje prometa na regionalni in mestni ravni, multinodalnost – uvedba multimodalnih točk, alternativne oblike skupnih prevozov / souporaba vozil,), standardi dostopnosti, integracija JPP v enoten sistem, povečanje fleksibilnosti in funkcionalnosti JPP (npr. uskladitev voznih redov, internet - možnost dela med prevozom, uporaba nadomestila za prevoz na delo (ki je prepoznana kot orodje, s katerim se lahko vpliva na prostorsko načrtovanje));
- prometna, občinske ter delovno – pravne politike (subvencije za JPP oziroma trajnostno mobilnost);
- kohezijske politike;
- finančne/davčne politike (večja obdavčitev prevelikih stavbnih zemljišč za stanovanjsko gradnjo, plačilo komunalnega prispevka po dejanski vrednosti infrastrukture);
- kmetijske politike (politika razvoja podeželja, kmetijska zakonodaja, definiranje pomembnosti kmetijskih zemljišč – trajno varovana kmetijska zemljišča, spodbujanje ekološkega kmetijstva, samooskrba s hrano);
- energetske politike (uskladiti EKS – energetski koncept Slovenije in LEK – lokalni energetski koncept, Energetski zakon, An OVE, lokalna proizvodnja in poraba energije v kolikor je to možno in ukrepi za odpravo omejitev elektroenergetskega omrežja, uvedba daljinskega ogrevanja, subvencije okolju prijaznih energentov, energetske sanacije objektov);
- okoljske politike in politike varstva narave (popraviti zakon o vodah in drugo okoljsko politiko, da bo omogočena lokalna proizvodnja in raba lokalnih virov, t.i. bolj prijazna politika so rabe OVE – obnovljivih virov energije);
- izobraževanja (o pomenu ohranjanja virov, naravnih in kulturnih sestavin prostora);
- turizma (zeleni turizem).

Skupina je izpostavila pomen **medsektorskega usklajevanja**, kjer bi bilo treba **prostorske ukrepe povezati s finančnimi ukrepi** (zakon o financiranju občin in državni proračun), **povezati prostorsko in prometno načrtovanje** na regionalni in lokalni ravni, zagotoviti **usklajenost politik** (povezava s SRS – Strategijo razvoja Slovenije in povezati SPRS – Strategijo prostorskega razvoja Slovenije z ostalimi sektorskimi politikami). Pri tem pa sektorski zakoni ne smejo določati usmeritev za načrtovanje in gradnjo. **Sektorske politike** pa bi morale **diferencirati svoje ukrepe glede na posamezna specifična območja**.

Za zagotovitev kvalitetne dostopnosti do storitev javnega in javnega gospodarskega pomena bi bilo treba **prilagoditi vse politike**, ki so z njimi povezane ter na teh področjih zagotoviti **večjo fleksibilnost**. Povezati in poenotiti je treba npr. prometno, občinsko in delovno – pravno politiko glede financiranja prevozov (subvencije za JPP oziroma trajnostno mobilnost) in vzpostaviti **upravljanje prometa** na regionalni in mestni ravni.

Pomembno je še, da se razvoj dejavnosti **načrtuje v skladu z dinamiko rasti prebivalstva** ter uvede **regionalno planiranje. Prostorsko politiko** je torej treba dopolniti in jo **dosledno izvajati**.

Suburbanizirano podeželje je bolj podvrženo strukturnim spremembam kot ostala območja. Zato je za to območje pomemben ukrep priprava **strategije prenove delov območij, kjer prevladujejo nezaželeni trendi**.

2.3.5 Suburbanizirana obmejna območja

Razprava o relevantnosti / pomembnosti ciljev SPRS 2050 in ukrepih za doseganje ciljev SPRS 2050 za specifično območje **suburbanizirana obmejna območja** je potekala za enim omizjem. Skupina je kot **najbolj relevantne specifične cilje** izpostavila:

- a) Cilj 1. 1 - *racionalna in inovativna raba virov* (zemljišč in drugih virov), ker so viri v veliki meri še neizkoriščeni; ker obstajajo degradirana zemljišča, ki jih je mogoče sanirati in usposobiti za različne namene in kmetijska zemljišča, ki naj ostanejo v kmetijski rabi; ker je potrebna medsektorska usklajenost v izogib povzročanja kolateralne škode pri rabi virov;
- b) Strateški cilj 2 – *večja konkurenčnost slovenskih mest s specifičnima ciljema 2.1 – konkurenčnost in primerljivost v ponudbi ion storitvah z mesti izven države*: ker gre za območja na državnem robu/ob meji, ki lahko predstavlja pomembno primerjalno prednost in 2.2 – *povezovanje med mesti na regionalni ravni za doseganje kritične mase* (večje povezovanj občin in mest): z namenom racionalne rabe virov, sredstev, kadrov in prostora (odprava administrativnih ovir in izogibanje podvajanjem obveznosti, administrativnih storitev);
- c) Cilj 3.1 – *kvaliteta in dostopnost do storitev javnega in javnega gospodarskega pomena*: ker ustrezna infrastruktura preprečuje odseljevanje in nazadovanje na tem območju in 3.2 – *javni prevoz* ter cilj 3.4 – *kvaliteta okolja*: ker predstavlja kakovostno okolje prednost za bivanje in določene dejavnosti (npr. turizem); ker je zanj potrebno vzdrževanje; ker so zanj značilni čezmejni vplivi (npr. podtalnica / vodonosniki, ozračje), ki lahko spodbudijo čezmejne spore.
- d) Cilj 4.1 – *ohranjanje prepoznanih naravnih in kulturnih sestavin okolja*: ker ohranja in krepi prostorske identitete in je materialna podlaga za nekatere oblike gospodarstva ter cilj 4.3 – *skrb za ustvarjanje prostorskega reda, ohranjanje dediščine prostora in harmonične podobe krajine*.
- e) Cilj 5.1 – *oblike (modeli) upravljanja*: zaradi potrebe po medresorskem in medobčinskem sodelovanju zaradi regionalnih specifik suburbaniziranih obmejnih območij.

Predlagani **ukrepi** (v oklepaju) za doseganje bolj relevantnih ciljev za **suburbanizirana obmejna območja** posegajo na področja:

- prostorske politike (krepitev kadrov za prostorski menedžment in racionalno rabo prostora, ohranjanje kulturnih sestavin prostora, uvedba zakona o koncentraciji zemljišč v javni lasti, ki so

predvidene ali zmožne biti zavarovana (identitetno pomembna zemljišča/površine/objekti), usklajevanje prioritet za rabo prostora s poudarkom na racionalni rabi prostora, spodbujanje kombiniranih rab prostora (npr. kombinirana raba zemljišč za turizem in drugo rabo), spremljanje sprememb v prostoru, ažuriranje in posredovanje javnosti in uporabnikom);

- zemljiške politike (urejanje lastništva zasebnih in javnih zemljišč, urejanje zemljišč z mnogimi lastniki);
- davčne politike (davek na neracionalno rabo zemljišča, obdavčitev nepozidanih stavbnih zemljišč in kmetijsko zanemarjenih zemljišč, namenska sredstva za spremljanje in nadzor (t.i. stimulacije in omejevanje);
- lokalne samouprave (zakonodajne spremembe za spodbujanje ustanavljanja skupnih občinskih uprav - usklajevanje na izbranih področjih ter njihovo specializacijo in funkcionalno regionalizacijo, zmanjšanje števila občin);
- uprave (poenostavitev administracije, rast kvalitete javnih storitev, specializacija javnih storitev, reorganizacija javnih mrež na obmejnih območjih);
- regionalne politike (regionalno načrtovanje in usklajevanje);
- socialne politike (spodbude za mlade družine in krepitev kadrov na tem območju, sodelovanje socialnih služb zaradi izogibanja malverzijam na tem področju);
- skupne kmetijske in socialne politike z upoštevanjem regionalnih okoliščin (t.i regionalizacija pristopov);
- povezovanja turizma in kmetijstva glede rabe zemljišč in nadzor vplivov;
- povezovanja turizma in prometa (racionalizacija javnega prevoza, čezmejni javni promet, minutna/časovna usklajevanja, približati se standardu glede števila prevozov – večje frekvence, kombinirane rabe JPP, povezovanje ponudnikov različnih vrst (intermodalnost), razumevanje prometa kot socialne kategorije), povezovanje prometa, sociale in zdravstva;
- kulturne politike (subvencije za ohranjanje kulturne dediščine, strokovna pomoč in inovativni modeli upravljanja kulturne dediščine);
- izobraževanja (politika kulturno - socialnega izobraževanja in usposabljanja (kadrovske del prostorskih politik);
- energetske politike (energetski zakon);
- gospodarske politike (krožno gospodarstvo, subvencije za saniranje površin za gospodarsko rabo).

Za suburbanizirana obmejna območja je zelo pomembno **medsektorsko sodelovanje** (npr. oblikovanje skupne kmetijske in socialne politike, pomembno je tudi spodbujanje šolstva, kulture, varovanja okolja z **enotnimi, povezanimi politikami**, predvsem **na regionalni ravni**) ter **regionalno specifični pristopi** pri izvajanju ukrepov sektorskih politik.

2.3.6 Nižja obmejna podeželska območja

Razprava o ciljih in ukrepih za doseganje ciljev SPRS 2050 za **nižja obmejna podeželska območja** je potekala za dvema omizjema. Kot **najbolj relevantne cilje** za prostorski razvoj tega območja sta omizji opredelili:

- a) Specifični cilj 1.2 – *racionalna in inovativna raba virov (zemljišč in drugih virov)* v okviru strateškega cilja 1 – racionalne in učinkoviti prostorski razvoj.
- b) Cilj 2.3 – *osredotočenost in razvoj specifičnih primerjalnih prednosti*: za ohranjanje vitalnosti nižjih obmejnih podeželskih območji je nujno potreben razvoj manjših gravitacijskih območij;
- c) Vsi specifični cilji strateškega cilja 3 – *kvaliteta življenja v mestih in na podeželju* ter cilja 4 – *zagotavljanje prostorske identitete Slovenije*, in sicer cilja 3.1 - *kvaliteta in dostopnost do storitev* in 3.2 - *javni prevoz*, ker se brez javnih storitev nadaljuje praznjenje in stagnacija teh območij; cilj 3.3 – *varnost življenja*, ker to območje zaradi lahke prehodnosti predstavlja poseben izziv pri zagotavljanju nacionalne varnosti; cilj 3.4 – *kvaliteta okolje*, ker je osnovni pogoj za trajnostni razvoj teh območij in cilj 3.5 – *bivalni pogoji in stanovanja*, ker je na teh območjih ponudba stanovanj velika, infrastrukturna opremljenost pa slaba;
- d) Cilj 4 – *zagotavljanje prostorske identitete Slovenije*, ker prepoznavnost in ohranjenost dediščinske vrednosti predstavlja konkurenčno prednost območij;
- e) Cilj 5.1 – *oblike oziroma modeli upravljanja* v okviru strateškega cilja 5 – *prožnost/odpornost in prilagodljivost na spremenjene razmere*, ker so potrebni specifični pristopi in modeli upravljanja za vsako zaključeno geografsko območje s specifično prostorsko strukturo (npr. Haloze, Goričko).

Omizje skupine A je opozorilo na: pri strateškem cilju 4 so pomembni vsi vidiki oziroma vsi specifični podcilji (4.1., 4.2. in 4.3), zato naj se vsi cilji obravnavajo skupaj; cilja 3.1 in 3.2 povezana, zato ju je skupina obravnava skupaj.

Predlagani **ukrepi** (v oklepaju) za doseganje najbolj relevantnih ciljev za **nižja obmejna podeželska območja** v notranjosti posegajo na področja:

- prostorske politike (izobraževanje in ozaveščanje o kakovostih prostora, finančne spodbude prenovam pred novogradnjami, priprava krajinske politike, sanacija degradiranih območij, prostorski plani, priprava pravil za umeščanje v prostor, ki so prilagojena specifičnostim posameznih nižjih obmejnih podeželskih območij, dosledno izvajanje in nadzor pri izvajanju OPN in ostalih sektorskih dokumentov, dosledno upoštevanje strokovnih izhodišč, izdelava podrobnih kart poplavne varnosti in plazovitosti, prilagojena pravila za umeščanje gospodarskih dejavnosti za ta območja, trajnostna gradnja, regionalna prostorska zasnova v okviru SPRS, regionalni prostorski plani, oblikovanje regionalno specifičnih modelov upravljanja);
- zemljiške politike (izgradnja lokalnih komunalnih sistemov in čistilnih naprav);
- stanovanjske (nepremičninske) politike;
- davčne politike;
- razvojne/regionalne politike (spodbujanje uporabe EU kohezijskih sredstev, RRP);
- kmetijske politike (različne oblike plačil kmetijske politike, predkupna pravica pri nakupu kmetijskih zemljišč);

- kulturne politike (sprememba sistema ravnanja z objekti kulturne dediščine in nujnost večje fleksibilnosti pri obnovi objektov s statusom kulturne dediščine, saj so omejitve in pogoji prenove danes tako strogi, da prav zaradi tega marsikdo ne gre v prenovo);
- prometne politike (trajnostna mobilnostna politika, ki je prilagojena poselitvenemu vzorcu in strukturi prebivalstva);
- zdravstvene, šolske, gospodarske ter politike javne uprave, (trgovina, pošte, banke; zagotovitev osnovne infrastrukture oziroma zagotovitev enakovredne ravni storitev splošnega pomena, okrepitev nadzora ter ohranitev javne oskrbe in dejavnosti - policija);
- energetske politike (uporaba čistih in pametnih tehnologij);
- socialne politike (podpora novim mladim priseljencem);
- varstva narave (upravljavski načrti zavarovanih območij);
- okoljske politike (investicije v okoljsko infrastrukturo).

Skupina ugotavlja, da so za nižja obmejna podeželska območja potrebni **specifični pristopi in modeli upravljanja** za vsako zaključeno geografsko območje s specifični prostorsko strukturo (npr. Haloze, Goričko), le-ti pa zahtevajo **medsektorski pristop**.

2.3.7 Gorska obmejna območja

Razprava o ciljih in ukrepih za doseganje ciljev SPRS 2050 za **gorska obmejna območja** je potekala za enim omizjem. Kot **najbolj relevantne cilje** za prostorski razvoj tega območja je omizje opredelilo naslednje cilje:

- a) Cilj 1 – racionalen in učinkovit prostorski razvoj s specifičnim ciljem 1.1 – *ustvarjanje pogojev za optimalno razporejanje in usklajenost dejavnosti in storitev v prostoru in časovno*, ker je pomemben za ohranjanje poseljenosti, in ker ta cilj naslavlja vse ostale cilje, kulturno krajino, vire;
- b) Cilja 3.1 – *kvaliteta in dostopnost storitev javnega in storitev javnega (ter zasebnega) gospodarskega pomena v središčih v navezavi na gravitacijsko območje* in 3.2 – *javni prevoz (razvejanost in mrežna pokritost mesta in podeželja)*, ker je dostopnost pomembna za razvoj turizma; ker je danes v teh območjih težko zagotoviti dostopnost, s tem pa tudi obiskovalce;
- c) Cilj 4.1 – *ohranjanje prepoznavnih naravnih in kulturnih sestavin prostora* in cilj 4.3 – *skrb za ustvarjanje prostorskega reda, ohranjanje dediščine prostora in harmonične podobe krajine*, ker predstavljajo potencial za turizem; specifika prostora zagotavlja ohranjanje identitete prostora; ker sta odmaknjenost in avtohtonost prostora dragoceni;
- d) Cilja 5.2 – *zmožnost odzivanja* in 5.3 – *pravočasno odzivanje na spremenjene razmere*.

Cilj 2 – večja konkurenčnost slovenskih mest ni bil prepoznan kot zelo relevanten za gorska obmejna območja. Skupina je zabeležila, da je za doseganje cilja konkurenčnosti in primerljivosti mest v ponudbi in storitvah z mesti izven države treba **zagotoviti in večje uveljavljanje javnega interesa nad zasebnim**.

Omizje je opozorilo: cilja 1.2 in 2.5 pokrivata; cilja 3.1 in 3.2 sta povezana, zato ju je skupina obravnavala skupaj; cilj 3.2 je treba razširiti - cilj naj bi zagotavljal dostopnost v širšem pomenu

(dostopnost do storitev, IKT omrežij, e-dostopnost, javni prevoz); povezati/združiti je treba cilja 5.2 in 5.3 v enoten cilj »zmožnost pravočasnega odzivanja in ukrepanja«.

Predlagani **ukrepi** za doseganje bolj relevantnih ciljev za gorska obmejna območja posegajo na področja:

- prostorske politike (vzpostavitev regionalnega prostorskega načrtovanja, okrepitev prostorskega načrtovanja na nacionalni ravni, večja vloga OPN pri razvojnem načrtovanju);
- regionalne politike in politike lokalne samouprave (podpora kadrom na različnih nivojih RRA in občine);
- prometne politike (CPS – celovite prometne strategije, ki bi pokrile širša funkcionalna območja, ukrepi za boljšo dostopnost, podpora izgradnji / upravljanju prometne infrastrukture javnega potniškega prometa);
- kmetijske politike (program razvoja podeželja);
- gozdarske politike;
- šolstva in izobraževanja (ozaveščanje o pomenu kulturne krajine, prostorske identitete);
- gospodarske politike na področju turizma (ustanovitev RRA za področje Julijskih Alp, ker še ni vzpostavljenega koncepta upravljanja območja Julijskih Alp).

Skupina je izpostavila, da je treba povezati cilja 5.2 – *zmožnost odzivanja* in 5.3 – *pravočasno odzivanje na spremenjene razmere*. V tem sklopu so pomembni ukrepi na področjih:

- prostorskega načrtovanja (preventivno načrtovanje npr. protipoplavnih ukrepov);
- obrambe (strategije/resolucija o varnosti in varnost na mejah);
- področju uprave za zaščito (1. preventiva, 2. monitoring in 3. vzpostavitev sistemov obveščanja (ob naravnih in drugih nesrečah));
- civilne zaščite;
- čezmejnega povezovanja za skupno delovanje v obmejnem prostoru.

Za učinkovito doseganje najbolj relevantnih ciljev SPRS 2050 je skupina izpostavila pomen **medsektorskega sodelovanja** (pri čemer je lahko prostorsko načrtovanje povezovalno), **uskladitev vseh sektorskih politik in strategij**, vključno s Strategijo razvoja Slovenije, **zmanjšanja avtonomnosti sektorjev** ter oblikovanje **jasne strategije razvoja države** in vzpostavitvijo **regionalnega prostorskega načrtovanja**. Pomembno je **povezati regionalno prostorsko načrtovanje z ostalimi razvojnimi programi na regionalni ravni**. Primer: Razpise za posamične vsebine, ki so sedaj lokacijsko razpršeni (npr. TUS – trajnostne urbane strategije, ki so jih pripravile mestne občine in SLR - strategije lokalnega razvoja, ki so jih izdelali LAS – lokalne akcijske skupine) je smiselno usmeriti na regionalno raven. V kolikor bi bili ti razpisi/dokumenti izvedeni na regionalni ravni, bi lahko v svojih vsebinah veliko več prispevali k regionalnemu razvoju.

2.3.8 Gorska območja v notranjosti

Razprava o relevantnosti / pomembnosti ciljev SPRS 2050 in ukrepih za doseganje ciljev SPRS 2050 za **gorska območja v notranjosti** je potekala za enim omizjem. Kot **najbolj relevantni** so bili opredeljeni naslednji cilji:

- a) Cilj 1.2 – *racionalna in inovativna raba virov (zemljišč in drugih virov)* v okviru strateškega cilja 1 – racionalen in učinkovit prostorski razvoj, ker so gorska območja kljub določenim naravnim omejitvam razvojna območja;
- b) Cilj 3.1.– *kvaliteta in dostopnost storitev javnega in javnega gospodarskega pomena v središčih v navezavi na gravitacijsko območja v povezavi* s ciljem 3.2 – *javni prevoz – razvejanost in mrežna pokritost za mesta in podeželja*, ker so gorska območja tudi območja poseljenosti; doseganje tega cilja je v tesni povezanosti s specifičnim ciljem 5.1 – *oblike in modeli upravljanja*;
- c) Cilj 3.5 – *bivalni pogoji in stanovanja*, ker gre za kvalitetna življenjska okolja z nadpovprečno privlačnostjo prostora za poselitev / razvoj dejavnosti;
- d) Cilj 4.1 – *ohranjanje prepoznanih naravnih in kulturnih sestavin prostora*, ki predstavljajo razvojno priložnost in kvalitetno življenjsko okolje;
- e) Cilj 5.2 – *zmožnost odzivanja na spremenjene razmere* v okviru strateškega cilja 5 – prožnost dpornost in prilagodljivost na spremenjene razmere. Zmožnost odzivanja na spremenjene razmere je pomemben cilj, ker zahteva fleksibilnost sistema zaradi spreminjajočih se razmer (demografske spremembe, naravne nesreče, lastništva).

Kot manj pomembni so označeni specifični cilji pod 2 – *večja konkurenčnost slovenskih mest*, 3.3 – *varnost življenja* in 3.4 – *kvaliteta okolja*. Pri strateškem cilju 3.3 *varnost življenja* velja opozoriti, da vsebinsko združuje nezdružljive elemente – varnost pred naravnimi nesrečami (ki dejansko relevantna za poselitev gorskih območij v notranjosti) in odsotnost kriminala.

Omizje je opozorilo: strateški cilj 5 je skupaj s tremi specifičnimi cilji horizontalen cilj, ki predstavlja osnovo za doseganje vseh ostalih ciljev SPRS 2050; specifična cilja 3.1 in 3.2 je smiselno povezati/združiti (gorska območja v notranjosti), saj sta cilja povezana in se dopolnjujeta.

Predlagani **ukrepi** (v oklepaju) za doseganje pomembnejših ciljev za **gorska območja v notranjosti** posegajo na področja:

- prostorske politike (spremljanje stanja in sprememb v prostoru);
- razvojna/regionalna politika (vsebine RRP – regionalnih razvojnih programov);
- kmetijske politike (prilagoditev kmetijske politike gorskim območjem v notranjosti – nekonvencionalne kmetijske prakse, npr. ekološka pridelava in inovativnejše pridelovalne usmeritve);
- varstva okolja in narave, varstvo naravne in kulturne dediščine (identiteta gorskih območij je podlaga razvoju kmetijstva, turizma);
- trajnostna in racionalna raba virov (gozda, vode, tal; potrebna npr. analiza primernosti OVE (tako za lokalno, regionalno in državno raven));
- drugih sektorskih politik (zdravstvena, socialna, šolska, prometna), ki bi se morala prilagoditi značilnostim in potrebam gorskih območij v notranjosti – digitalizacija podeželja, mobilne storitve;

- davčne/finančne politike (prilagoditev za to območje oz. prilagoditev prebivalcem, ki dejansko živijo na gorskih območjih (ne npr. lastnikom počitniških bivališč)).

Za uspešno odzivanje na spreminjajoče se razmere v prostoru je pomembno **kontinuirano spremljanje stanja in sprememb v prostoru** ter **medsektorsko usklajevanje in povezovanje sektorjev** za **prilagajanje** sektorskih politik (npr. zdravstvena, socialna, šolska, prometna) značilnostim in potrebam **gorskih območij v notranjosti**. Na uspešnost odzivanja pomembno vpliva tudi dinamika spreminjanja zakonodaje – implementacija sprememb naj bo domišljena in ne prepogosta.

2.4 Ključni poudarki razprave dopoldanskega dela posveta

V okviru razprave o ciljih in ukrepih SPRS 2050 po 6 različnih značilnih območjih so bili izpostavljeni sledeči ključni vsebinski poudarki:

- a) Na urbanih območjih je bil poseben poudarek dan cilju »upravljanje in vloga mestnih občin«, med ukrepi pa je bila posebej izpostavljena prenova. Termin javni potniški promet je bil spoznan kot preozek, zato se predlaga uporaba ustreznjšeга termina, trajnostna mobilnost.
- b) Suburbanizirano podeželje zahteva fleksibilnost ukrepov in različne oblike multimodalnosti pri zagotavljanju dostopnosti (npr. združevanje storitev).
- c) Na nižjih obmejnih podeželskih območjih je bil izpostavljen pomen povezave različnih sektorskih pristopov (npr. diferencirane politike in ukrepi), kar se je v sklepni razpravi pravzaprav pokazalo, da velja za vsa obravnavana območja. Potreba po razvoju ne bi smela biti uveljavljena na račun kvalitet prostora.
- d) Podobne zaključke so pripravila omizja, ki so razpravljala na temo suburbaniziranih obmejnih območij, ki so poudarila previdno varovanje z razvojno komponento ter pravočasna in racionalna določitev razvojnih prioritet.
- e) Dolgoročno regionalno planiranje je ključno tudi za nadaljnji skladen razvoj gorskih obmejnih območij, za katera je bil še posebej prepoznan pomen uveljavljanja javnega interesa pred zasebnim.
- f) Posebna pozornost v razpravi o gorskih območjih v notranjosti je bila namenjena usmerjanju razvoja v okvir obstoječih kapacitet, saj praviloma ni potrebe po poseganju v nov prostor, ter podporo razvoju manjših središč za zagotavljanje storitev prebivalstvu na sicer redko poseljenih, odročnih območjih.

2.4.1 Ključni poudarki glede obravnavanih ciljev SPRS 2050

V razpravi so bile prepoznane generalno prave opredelitve strateških ciljev SPRS 2050, podani pa so bili predlogi za nadaljnjo podrobnejšo obravnavo nekaterih specifičnih ciljev SPRS 2050, smiselno vsebinsko preoblikovanje nekaterih specifičnih ciljev ali logično združevanje vsebinsko zelo podobnih ciljev. Za večino območij (pet od šestih) je večina omizij (šest od desetih) podala predloge za podrobnejši opis nekaterih specifičnih ciljev (npr. cilj 1.2, 3.2) ter reorganizacijo ali združevanje specifičnih ciljev SPRS 2050, predvsem v skupini strateških ciljev 3., 4. in 5. Strateški cilj 5 pa naj se skupaj s tremi specifičnimi cilji preoblikuje v horizontalen cilj, ki predstavlja osnovo za doseganje vseh ostalih ciljev SPRS 2050.

V nadaljevanju procesa prenove SPRS se vse pripombe in predloge glede vsebin in organizacije strateških in specifičnih ciljev SPRS 2050 podrobneje preuči ter smiselno revidira.

2.5 Popoldanski del: uvodne predstavitve in delo po omizjih

2.5.1 Uvod

Uvodoma sta potekali dve predstavitvi:

- tema 1: Vloga funkcionalnih urbanih območij za podporo razvoju policentričnega omrežja središč in
- tema 2: Zelena infrastruktura - elementi zelene infrastrukture in navezava na urbani zeleni sistem.

Poudarki iz predstavitve teme 1, dr. Alma Zavodnik Lamovšek:

Policentrično urbano omrežje je opredeljeno z razmestitvijo in hierarhično opredeljeno vlogo urbanih središč. Pomemben vidik omrežja je mreženje središč različnih ravni v omrežju ter oblikovanje urbanih regij, ki so pomemben dejavnik regionalnega razvoja. Kljub zastarelosti pristopa pri opredeljevanju stopenj centralnosti je vloga središč, še posebej tistih nižjih ravni, pomembna izenačevanju življenjskih in delovnih pogojev na celotnem ozemlju države. Vloga večjih urbanih središč, predvsem Ljubljane se v slovenskem poselitvenem omrežju povečuje, aglomeracije nastajajo v okolici večjih urbanih središč, kjer dela pretežni del vseh zaposlenih. Vloga Ljubljane v sistemu se krepi (povečuje se tudi obseg njene FUO), poleg nje se nadpovprečno krepijo le središča v koridorjih avtocestnega omrežja.

Poudarki iz predstavitve teme 2, dr. Nadja Penko Seidl:

Zelena infrastruktura je novejši koncept, pristop k planiranju krajine, ki črpa iz ekološkega planiranja in krajinske ekologije. ZI je medsebojno povezano omrežje naravno ohranjenih in polnaravnih območij, ki vzdržujejo naravne ekološke procese, ohranjajo kakovost zraka in vodnih virov ter prispevajo k zdravju in kakovosti življenja. Ključna načela za vzpostavitev sistema ZI so heterogenost elementov in sistema v celoti, povezljivost med njimi, zlasti jedrnih območij ter multifunkcionalnost. ZI opredelimo na različnih ravneh (mednarodna, nacionalna, regionalna, lokalna, mestna). Zagotavlja številne funkcije, kot so ekološke, okoljske, klimatske, socialne, kulturne, strukturno-morfološke, gospodarske, njihova vloga pa se razlikuje glede na raven. ZI sestavljajo različni elementi: območja, povezave, stopalni kamni. Predstavljena je bil okvirni koncept ZI na nacionalni ravni za Slovenijo, ki jo sestavljata dve glavni območiji – Alpe in Dinaridi in rečni koridorji Save, Drave, Mure in Soče, preko katerih se navezuje na ZI v širšem območju, s čemer izpolnjuje načelo povezljivosti. Heterogenost je zagotovljena z vključitvijo krajin z veliko pestrostjo reliefa in površinskega pokrova, kar omogoča izpolnjevanje različnih funkcij in multifunkcionalnost. Na strukturo ZI na nacionalni ravni se navezujejo sistemi na drugih ravneh, regionalni, lokalni oziroma mestni.

Predstavitvam je sledilo delo po omizjih.

2.5.2 Potek in rezultati dela po omizjih ter povzetek plenarnega dela

2.5.3 Funkcionalna urbana območja

Funkcionalna urbana območja so bila v delavničnem delu posveta obravnavana v treh delovnih skupinah, pri čemer je vsaka od njih naslovila FUU na eni od prostorski ravni: mednarodni, nacionalni ali regionalni.

Udeleženci so v vsaki izmed treh skupin razpravljali o pomenu FUU za konkretno prostorsko raven, o vlogi somestij v FUU, o razvoju znotraj FUU ter na območjih, ki ne sodijo v FUU. V nadaljevanju so izpostavljene ugotovitve delovnih skupin.

Mednarodna raven:

FUU na mednarodni ravni so pomembne za krepitev konkurenčnosti v odnosu do drugih urbanih središč izven Slovenije: nacionalno središče do bližnjih čezmejnih ter nacionalnih središč v drugih državah, slovenska regionalna središča pa do regionalnih središč sosednjih regij. Za krepitev konkurenčnosti je pomembna vloga prometa ter prometne infrastrukture (mednarodna letališča, luka, prometna vozlišča in koridorji). Izpostavljena je vloga raziskovalnih in univerzitetnih središč ter vloga nacionalnih središč na kulturnem področju v čezmejnem prostoru.

Kot pomembna somestja v mednarodnem prostoru je bila izpostavljena vloga mednarodnih povezav Ljubljana – Dunaj, Benetke, Budimpešta, Praga, Bratislava ter vloga Ljubljane v odnosu do nacionalnih središč na zahodnem Balkanu.

Z razvoj FUU v čezmejnem prostoru so kot pomembna izpostavljena čezmejno somestje Gorica – Nova Gorica – Šempeter – Vrtojba, Koper – Trst, Radgona – Gornja Radgona, Maribor – Gradec ter manj izrazito Kranj – Celovec. Za krepitev razvoja v čezmejnih FUU je bil poudarjen pomen projektov teritorialnega sodelovanja, sodelovanje na gospodarskem področju in v turizmu, kot problem pa izpostavljene težave pri vzpostavljanju čezmejnih povezav v javnem potniškem prometu.

Nacionalna raven:

Središča nacionalnega pomena iz veljavne SPRS so udeleženci delavnice prepoznali kot ključna za krepitev (ohranjanje) policentričnega omrežja središč. Ta središča naj še naprej zagotavljajo ključne javne funkcije (zdravstvo – splošne bolnišnice, uprava, trajnostna mobilnost, šolstvo – srednje šole, sodstvo in funkcije na področju ravnanja z odpadki).

Tudi v SPRS opredeljena somestja imajo po mnenju udeležencev delavnice ključno vlogo za policentrični prostorski razvoj. Predvsem obmejna somestja so pomembna za ohranjanje nacionalnega vpliva in prostorskega ravnotežja. Večjo sistemsko podporo je treba nameniti somestjem in krepitvi njihove vloge, večjo podporo si zaslužijo tudi mestne občine.

Znotraj FUU je treba razvoj na podeželskih in drugih območjih usmerjati s skupnim planom za FUU, zaledne občine bi kot sestavni del funkcionalno in ekonomsko povezanega sistema imele finančno podporo. Izven območij FUU naj se ne usmerja industrijskih območij, njihov potencial naj se prepozna in razvija ob podpori dejavnosti in storitev v FUU.

Regionalna raven:

Kot pomembne regionalne funkcije, ki se razvijajo in zagotavljajo znotraj FUO, so javne funkcije (šolstvo, zdravstvo, kultura), oskrba, stanovanjska oskrba. Za območja FUO naj se oblikujejo skupni energetske koncepti. Regionalna raven ima dober potencial za vzpostavitev boljše povezanosti med cilji javnih politik in ukrepi za njihovo uresničevanje.

Somestja, določena v SPRS so v praksi zaživela različno – nekatera delujejo povezano (obalno somestje), druga ne (primer Zasavja). Povezovanje med središči v somestjih oziroma med občinami je interesno – večje je pri povezovanju upravnih funkcij, manjši pri drugih funkcijah. Bolj kot k dopolnjevanju funkcij občine medsebojno konkurirajo za iste funkcije. Sodelovalni potencial znotraj FUO ni uporabljen. Načrtovanje prostorskega razvoja z uveljavljanjem policentričnega omrežja središč (s podporo razvoju središč na različnih ravneh) je »branic« razvoja poselitve na podeželju. V nasprotnem primeru grozi nevarnost pretirane centralizacije in fizične oddaljitev funkcij od podeželskih, predvsem oddaljenejših območij.

2.5.4 Zelena infrastruktura

Obravnavanje **zelene infrastrukture** je potekala v štirih omizjih: zelena infrastruktura na nacionalni ravni, zelena infrastruktura na regionalni ravni in zelena infrastruktura na mestni ravni. Udeleženci posameznega omizja so delali s pomočjo tabele, v katero so bili za posamezne ravni zelene infrastrukture že vpisani elementi, merila in funkcije, ki so jih morali v ločenih korakih dopolniti.

Omizji »zelena infrastruktura na nacionalni ravni« sta obravnavali vprašanja:

- 1 Kateri elementi ZI na nacionalni ravni so po vašem mnenju še pomembni, pa niso naštetih?
- 2 Kako opredeliti merila za vključitev posameznih elementov v sistem ZI na nacionalni ravni?
- 3 Katere funkcije ZI na nacionalni ravni so najpomembnejše?
- 4 Kateri elementi izpolnjujejo funkcije ZI na nacionalni ravni in na kakšen način?

K predlaganim **elementom** (območja natura 2000, narodni park, rečni koridorji, krajinska območja nacionalne prepoznavnosti, izjemne krajine, gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, varovalni gozdovi in gozdni rezervati) sta skupini dodali še kmetijska zemljišča, zavarovana območja na državni ravni, biosferne rezervate ter območja velikih zveri, poleg rečnih koridorjev pa še morje. Kot **merila** za vključitev v zeleno infrastrukturo na nacionalni ravni so bila po posameznih elementih dodatno opredeljena velikost in zveznost (Natura 2000), pritoki (rečni koridorji in morje), prekrivanje krajinskih območij nacionalne prepoznavnosti in izjemnih krajin ter izjemne krajine izven nacionalnih/državnih parkov, vsi gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, kmetijska zemljišča z boniteto nad 35, ki niso znotraj večjih obdelovalnih kompleksov, krajinski in regijski parki (zavarovana območja na državni ravni), biosferni rezervati Mura, Obsotelsko, Julijske Alpe in Kras. Za našete elemente je omizje kot **tip elementa** opredelilo »območje« ter »povezave« oz. »koridorje«. Kot najpomembnejše **funkcije zelene infrastrukture** na nacionalni ravni so bile opredeljene:

- ohranjanje/povečevanje biotske pestrosti (ekološka funkcija), za katero so najbolj pomembna območja Natura 2000, rečni koridorji, varovalni gozdovi in gozdni rezervati, pa tudi gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, zavarovana območja na državni ravni, biosfernimi rezervati in območja velikih zveri;

- ohranjanje vodnih virov in zadostnih količin čiste vode (okoljska funkcija), za katero so pomembna območja Natura 2000, rečni koridorji, gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, narodni park, varovalni gozdovi in gozdni rezervati ter biosferni rezervati;
- blaženje temperaturnih ekstremov in zmanjševanje nevarnosti poplav (klimatska funkcija), za kar so pomembna območja Natura 2000, rečni koridorji, gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, varovalni gozdovi in gozdni rezervati, biosferni rezervati
- pozitiven učinek na zdravje za katere so najbolj pomembna območja Natura 2000, narodni park, rečni koridorji, gozdovi z ekološko in socialno funkcijo, pa tudi nacionalno prepoznavna krajinska območja in izjemen krajine, varovalni gozdovi in gozdni rezervati ter kmetijska zemljišča, zlasti z vidika lokalno pridelane hrane;
- priložnosti za turizem in rekreacijo v naravnem okolju (socialna funkcija), za katero so najbolj pomembna narodni park, nacionalno prepoznavna krajinska območja in izjemen krajine ter gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, pomembna pa so tudi območja natura 2000, rečni koridorji, biosferni rezervati ter zavarovana območja na državni ravni;
- varstvo identitete in prepoznavnosti krajin (kulturna funkcija), za katero so najbolj pomembni narodni park, nacionalno prepoznavna krajinska območja in izjemen krajine, pa tudi rečni koridorji, gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, varovalni gozdovi in gozdni rezervati, zavarovana območja na državni ravni ter biosferni rezervati;
- prispeva k orientaciji, prepoznavnosti in identiteti (strukturno-morfološka funkcija), za katero so pomembni narodni park, nacionalno prepoznavna krajinska območja in izjemen krajine, rečni koridorji ter zavarovana območja na državni ravni;
- izkoriščanje naravnih virov (gospodarska funkcija), za katera so najbolj pomembni gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, pomembni pa so tudi narodni park, ki omogočajo turizem, rečni koridorji, ki omogočajo športni ribolov in vodne športe ter HE, nacionalno prepoznavna krajinska območja in izjemen krajine, kmetijska zemljišča ter biosferni rezervati.

Omizje »zelena infrastruktura na regionalni ravni je obravnavalo vprašanja:

- 1 Kateri elementi ZI na regionalni ravni so po vašem mnenju še pomembni, pa niso naštetih?
- 2 Kako se ZI na regionalni ravni navezuje/dopolnjuje nacionalno raven?
- 3 Katere funkcije ZI na regionalni ravni so najpomembnejše?
- 4 Kateri elementi izpolnjujejo funkcije ZI na regionalni ravni in na kakšen način?

Poleg navedenih **elementov** (regijski parki, krajinski parki, gozdovi s poudarjeno ekološko in socialno funkcijo, mokrišča, ekstenzivno obdelane kmetijske površine, vodotoki) je skupina **dodala** podzemne jame (npr. Škocjanske jame) in podtalna (podzemna) voda ter vodovarstvena območja (območja pitne vode), dodala pa je tudi nekaj pripomb in predlogov: pri regijskih parkih se vključi tudi TNP saj je regionalno zelo pomemben park, obe kategoriji gozda se združita v »gozd«, pri mokriščih se doda »soline« (Sečoveljske soline), pri ekstenzivno obdelanih kmetijskih površinah pa planine, pri čemer se vključijo tudi tiste izven parkov. Vodotoki naj se raje poimenujejo »rečni koridorji ključnih vodotokov«, doda naj se tudi jezera. Kot dodatno **merilo** omizje predlaga Unescovo dediščino. **Tip elementa** pri obeh dodanih elementih je območje. Skoraj vse navedene **elemente** je omizje ocenilo kot pomembne **za navezavo z zeleno infrastrukturo na mestni ravni**, pri gozdovih je posebej izpostavilo tiste

gozdove, ki se navezujejo na mestne gozdove ter mokrišča, pri kmetijskih površinah pa tiste, ki omogočajo urbane vrtove, pri vodotokih pa vodotoke, ki tečejo skozi mesta. Na vprašanje, **kako se zelena infrastruktura na regionalni ravni navezuje oziroma kako dopolnjuje nacionalno raven** je bilo izpostavljeno omrežje Nature 2000 (vsi parki so Natura 2000), Alpska konvencija, porečja na mednarodni ravni in čezmejne makro regionalne strategije (Alpska, Podonavska, Jadransko – Jonska). Med **funkcijami** zelene infrastrukture, ki so najpomembnejše na regionalni ravni je skupina označila ekološko (ohranjanje/povečevanje biotske pestrosti), kulturno (večja estetska in doživljajska vrednost krajin), gospodarsko (izkoriščanje naravnih virov), socialno (priložnosti za turizem in rekreacijo v naravnem okolju) in klimatsko (blaženje temperaturnih ekstremov). Vprašanje, kateri elementi izpolnjujejo funkcije zelene infrastrukture na regionalni ravni in na kakšen način je skupina le delno obdelala. Za del funkcij je označila pomembne elemente. Za ekološko funkcijo ohranjanja / povečevanja biotske raznovrstnosti so pomembni vsi v tabeli navedeni elementi, za ohranjanje vodnih virov pri okoljski funkciji pa gozdovi z ekološko in socialno funkcijo, vodotoki in območja pitne vode. Za blaženje temperaturnih ekstremov so pomembni regijski in krajinski parki ter gozdovi z ekološko funkcijo ter mokrišča, za izkoriščanje naravnih virov pa regijski parki.

Omizje zelena infrastruktura na mestni ravni je obravnavalo vprašanja:

- 1 Kateri elementi ZI na mestni ravni so po vašem mnenju še pomembni, pa niso naštetih?
- 2 Kako se ZI na mestni ravni navezuje na sistem ZI na višjih ravneh?
- 3 Katere funkcije ZI na mestni ravni so najpomembnejše?
- 4 Kateri elementi izpolnjujejo funkcije ZI na mestni ravni in na kakšen način?

Skupina je poleg navedenih **elementov** zelene infrastrukture na mestni ravni (parki, zelene športne površine, območja vrtičkov, pokopališča, mestni gozdovi, stoječe vode, drevoredi, naravne vrednote) dodala zelene površine ob stanovanjskih objektih in v soseskah, mokrišča in zadrževalnike ter gramoznice. **Dodala** pa je tudi nekaj predlogov: pri parkih se upošteva tudi botanične in živalske vrtove, pri zelenih športnih površinah in šolskih vrtovih tudi otroška igrišča, pri drevoredih zelene pasove ob prometni infrastrukturi. Pri načelih je pri heterogenosti **dodala** komentar pri drevoredih, da so pomembni za netopirje in pri naravnih vrednotah, da so pomembne posamezne točke med večjimi biodiverzitetnimi območji. Pri povezljivosti je dodala komentar pri parkih, da so omogočajo povezavi zelene infrastrukture, pri mestnih gozdovih, da gre za stik mesta s širšim okoljem (primer Tivoli, Golovec), pri vodotokih gre za fizično povezavo vseh treh ravni zelene infrastrukture, drevoredi kot koridorji omogočajo povezave med sistemi (npr. netopirji – navezava na območja Natura 2000), mokrišča omogočajo povezave med občinami, gramoznice pa s širšim sistemom. Pri multifunkcionalnosti je bilo izpostavljeno, da parki omogočajo več funkcij (npr. rekreacija, habitat, otroška igrišča), prav tako mestni gozdovi (rekreacijska površina in habitat), vodotoki (rekreacija, habitat, otroška igrišča ob vodi – primer Kamniške Bistrice), mokrišča in zadrževalniki ter gramoznice (združevanje več rab, primer Brežice: rekreacija, protipoplavna varnost). Med **funkcijami** so bile poudarjene klimatska (blaženje temperaturnih ekstremov), socialna (pozitiven učinek na zdravje, privlačnejša in zelena mesta, priložnosti za turizem in rekreacijo v naravnem okolju), ekološka (ohranjanje/povečevanje biotske pestrosti), okoljska (zadrževanje padavinske vode). Med **elementi, ki izpolnjujejo funkcije zelene infrastrukture na mestni ravni** je za ohranjanje/povečevanje biotske pestrosti označila parke in zelene športne površine, mestne gozdove, stoječe vode, drevorede,

naravne vrednote, zelene površine ob stanovanjskih objektih in v soseskah, mokrišča ter zadrževalnike in gramoznice. Za zadrževanje padavinske vode so pomembni vsi elementi, prav tako za blaženje temperaturnih ekstremov, z izjemo pokopališč. Pozitiven učinek na zdravje imajo parki, zelene športne površine, območja vrtičkov, mestni gozdovi, drevoredi, naravne vrednote, zelene površine ob stanovanjskih objektih in v soseskah, mokrišča in zadrževalnike ter gramoznice. K privlačnosti in zelenim mestom prispevajo vsi elementi, vključno z vodotoki in stoječimi vodami in mestnimi gozdovi. Priložnosti za turizem in rekreacijo v naravnem okolju pa predstavljajo vsi elementi, razen območja vrtičkov.

2.6 Ključni poudarki razprave popoldanskega dela posveta

V okviru razprave o funkcionalnih urbanih območjih na mednarodni, nacionalni in regionalni ravni ter elementih in funkcijah zelene infrastrukture na nacionalni, regionalni in mestni ravni so bili izpostavljeni sledeči ključni vsebinski poudarki:

a) Funkcionalna urbana območja (FUO)

Razprava je potekala o vlogi somestij v FUO, o razvoju znotraj FUO ter na območjih, ki ne sodijo v FUO. FUO na mednarodni ravni so pomembne za krepitev konkurenčnosti v odnosu do drugih urbanih središč izven Slovenije: nacionalno središče do bližnjih čezmejnih ter tudi nacionalnih središč, slovenska regionalna središča pa do regionalnih središč sosednjih regij. Za krepitev konkurenčnosti je pomembna vloga prometa ter prometne infrastrukture (mednarodna letališča, luka, prometna vozlišča in koridorji).

Kot pomembna somestja v mednarodnem prostoru je bila izpostavljena vloga mednarodnih povezav nacionalnega središča do Dunaja, Benetk, Budimpešte, Prage, Bratislave ter vloga Ljubljane v odnosu do nacionalnih središč na zahodnem Balkanu. Predvsem obmejna somestja so pomembna za ohranjanje nacionalnega vpliva in prostorskega ravnotežja. Somestjem in krepitvi njihove vloge je treba nameniti večjo sistemsko podporo, večjo podporo si zaslužijo tudi mestne občine.

V SPRS določena središča nacionalnega in regionalnega pomena so udeleženci delavnice prepoznali kot z ključna za krepitev (ohranjanje) policentričnega sistema. Središča nacionalnega pomena naj še naprej zagotavljajo ključne javne funkcije kot so zdravstvo – splošne bolnišnice, uprava, trajnostna mobilnost, šolstvo – srednje šole, sodstvo in funkcije na področju ravnanja z odpadki. Izpostavljena je bila vloga raziskovalnih in univerzitetnih središč ter pomen nacionalnih središč na kulturnem področju tudi v čezmejnem prostoru. Kot pomembne regionalne funkcije, ki se razvijajo in zagotavljajo znotraj FUO so javne funkcije (šolstvo, zdravstvo, kultura), oskrba, stanovanjska oskrba. Za območja FUO je bilo predlagano oblikovanje skupnih energetski konceptov.

b) Zelena infrastruktura (ZI)

Udeleženci so se strinjali, da ZI zagotavlja številne funkcije, kot so ekološke, okoljske, klimatske, socialne, kulturne, strukturno-morfološke, gospodarske, da pa se njihova vloga razlikuje glede na

SPRS

STRATEGIJA PROSTORSKEGA
RAZVOJA SLOVENIJE

raven: mednarodna, nacionalna, regionalna, lokalna, mestna. Kot njene sestavne dele so prepoznali različne elemente: območja, povezave, stopalne kamne, ki delujejo kot medsebojno povezano omrežje naravno ohranjenih in polnaravnih območij za vzdrževanje naravnih ekoloških procesov, kakovosti zraka in vodnih virov ter prispevajo k zdravju in kakovosti življenja prebivalstva. Ključna načela za vzpostavitev sistema zelene infrastrukture so heterogenost elementov in sistema v celoti, povezljivost med njimi ter multifunkcionalnost. Predstavljen je bil okvirni koncept zelene infrastrukture na nacionalni ravni za Slovenijo, ki jo sestavljata dve glavni območiji – Alpe in Dinaridi ter rečni koridorji Save, Drave, Mure in Soče, preko katerih se navezuje na ZI v širšem območju, s čemer izpolnjuje načelo povezljivosti. Heterogenost je zagotovljena z vključitvijo krajin z veliko pestrostjo reliefa in površinskega pokrova, kar omogoča izpolnjevanje različnih funkcij in multifunkcionalnost. Na strukturo ZI na nacionalni ravni se navezujejo sistemi na drugih ravneh, regionalni, lokalni oziroma mestni. V okviru obravnav ZI so udeleženci delavnice k izvornim predlogom dodali dodatne predloge sestavnih delov ZI na posameznih ravneh, opredelili elemente ter označili funkcije.

3 Zaključki posveta

Posvet je v veliki meri potrdil potrebo po uvedbi prilagojenih ukrepov za doseganje ciljev SPRS 2050 po posameznih (razvojno) specifičnih območjih, ki se je pokazala že pri vsebinski obravnavi v okviru fokusnih tematskih skupin. Hkrati pa je izpostavil tudi potrebo po nadaljnji poglobljeni razpravi in obravnavi določenih vprašanj.

Iz zaključkov razprave različnih omizij je mogoče izluščiti nekatere ključne skupne poudarke, neodvisne od posebnosti posameznega obravnavanega območja. To je predvsem potreba po usklajevanju interesov med vsemi akterji in medsektorskem sodelovanju na najvišji ravni. Pri tem je bilo izpostavljeno, da se morajo potrebe po poseganju v nov prostor predhodno preveriti s pomočjo analiz stanja v prostoru, ki temeljijo na ustreznih podatkih (ang. evidence based). Poleg tega je bil kot ključen ukrep poudarjen pomen izobraževanja na vseh ravneh za izboljšanje ozaveščenosti o vprašanih urejanja prostora strokovnjakov in širše javnosti.

Izpostavljena je bila tudi odsotnost aktivne prostorske, urbane in krajinske politike. Hkrati pa so velika pričakovanja položena v proces prenove prostorske zakonodaje, ki med ključnimi novostmi prinaša ponovno vzpostavitev prostorskega planiranja v povezavi z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni.

PRILOGE

Program posveta

Prezentacije:

- *Program in potek delavnic (Humerca Šolar)*
- *Ključne ugotovitve fokusnih tematskih skupin (Bartol)*
- *Funkcionalna urbana območja kot instrument upravljanja in cilj 5 SPRS (dr. Alma Zavodnik Lamovšek)*
- *Predstavitve stičnih tem in specifičnih območij (Lupše)*
- *Vloga funkcionalnih urbanih območij za podporo razvoju policentričnega omrežja središč (dr. Alma Zavodnik Lamovšek)*
- *Zelena infrastruktura (elementi zelene infrastrukture in navezava na urbani zeleni sistem) (dr. Nadja Penko Seidl)*

Izpolnjene preglednice:

- *Preglednice z dopoldanskega dela posveta:*
  - *Pregled ciljev, ukrepov in politik po specifičnih območjih*
- *Preglednice s popoldanskega dela posveta:*
  - *Pregled vloge FUI na mednarodni, nacionalni in regionalni ravni*
  - *Elementi in funkcije zelene infrastrukture na nacionalni, regionalni in mestni ravni*